

ZARZĄDZENIE NR 4/0210/2011
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY

z dnia 5 grudnia 2011 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie fragmentów buczyny pomorskiej oraz zbiorowisk grądowych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, jest:

- 1) występowanie na wysoczyźnie morenowej Pojezierza Iławskiego dojrzałych, właściwie wykształconych grądów subkontynentalnych *Tilio-Carpinetum* oraz kwaśnych buczyn niżowych *Luzulo pilosae-Fagetum* i żyznych buczyn niżowych *Melico-Fagetum*, na granicy ich północno - wschodniego zasięgu występowania,
- 2) regulowanie zwarcia i składu gatunkowego w istniejących odnowieniach naturalnych i wprowadzonych podsadzeniach na korzyść dębu szypułkowego *Quercus robur* lub buka pospolitego *Fagus sylvatica*,
- 3) położenie rezerwatu na gruntach Skarbu Państwa zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Jamy.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Ochronie czynnej podlega cały obszar rezerwatu.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Na terenie rezerwatu nie wskazuje się miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa.

§ 7. Na terenie rezerwatu nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza.

§ 8. Nie wprowadza się ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóźno, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, w części dotyczącej rezerwatu i jego otuliny, odnośnie eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych.

§ 9. Traci moc zarządzenie nr 20/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy” (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. Nr 108, poz. 1387).

§ 10. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko - Pomorskiego.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170 i Nr 94, poz. 549.

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 4/0210/2011

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

z dnia 5 grudnia 2011 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Uszkodzenie lub utrata istniejącego odnowienia buka pospolitego <i>Fagus sylvatica</i> na skutek działania czynników abiotycznych.	Regulacja zagęszczenia rosnącego w kępach buka pospolitego w granicach zidentyfikowanych biochor kwaśnych i żyznych buczyn niżowych.
2.	Uszkodzenie lub utrata istniejącego odnowienia lasotwórczych gatunków grądowych na skutek działania czynników abiotycznych.	Regulacja zagęszczenia i składu gatunkowego odnowień i podsadzeń w kępach i grupach na korzyść gatunków właściwych dla fitocenozy grądu subkontynentalnego

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 4/0210/2011
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
z dnia 5 grudnia 2011 r.

**Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju,
zakresu i lokalizacji**

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych¹⁾
1.	Regulacja zagęszczenia buka pospolitego w zwartych kępach odnowień i podsadzeń.	Prace wykonywać co najmniej raz na 5 lat, w okresie jesienno-zimowym. Usunięte drzewa pozostawić na terenie rezerwatu.	45i, 46d
2.	Zmniejszenie zwarcia w kępach podsadzeń i odnowień dębowych w celu ich uodpornienia na czynniki abiotyczne.	Prace wykonywać co najmniej raz na 5 lat, w okresie jesienno-zimowym. Usunięte drzewa pozostawić na terenie rezerwatu.	36f, 45d, 45g, 46c, 47a, 67a, 68a

¹⁾ niniejsze pododdziały wskazano na podstawie Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Jamy na lata 2007 - 2016

Uzasadnienie

Plan ochrony dla rezerwatu „Jamy” jest dokumentem określającym sposoby ochrony i zachowania fragmentów buczyny pomorskiej oraz zbiorowisk grądowych. Dla przedmiotowego rezerwatu przyrody wyznaczono również otulinę. Dla właściwego funkcjonowania rezerwatu plan ochrony zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) sporządza się na okres 20 lat. Zgodnie art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze zarządzenia plan ochrony dla rezerwatu przyrody, sporządzony na podstawie wytycznych zawartych w art. 20 ww. ustawy.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy” został zaopiniowany przez Nadleśnictwo Jamy pismem z dnia 30 czerwca 2011 roku, znak: ZG-732-RJ-1/11, Radę Gminy Rogóźno uchwałą Nr VII/43/2011, z dnia 27 września 2011 r., Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą Nr 4/2010, z dnia 28 stycznia 2010 r. Przewodniczący Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Bydgoszczy, w piśmie z dnia 17 października 2011 r., po zapoznaniu się z projektem przedmiotowego zarządzenia, w którym uwzględniono uwagi Ministra Środowiska przekazane pismem z dnia 28 grudnia 2010 r., znak: DP-074-49/59840/10/GD i z protokołem z posiedzenia ww. Rady dotyczącym opiniowania projektu planu poinformował, że wprowadzone zmiany mają charakter porządkujący zapisy i nie dotyczą przedmiotów spraw opiniowanych przez Członków Rady, gdyż nie obejmują merytorycznej strony zagadnień diskutowanych na posiedzeniach Regionalnej Rady Ochrony Przyrody. Projekt niniejszego zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego postanowieniem z dnia 21 listopada 2011 r., znak: WSRRW.II.6638.16I.2011.

Nadleśnictwo Jamy pismem z dnia 30 czerwca 2011 r., znak: ZG-732-RJ-1/11, poinformowało, iż w przedmiotowym projekcie planu ochrony pominięto fakt istnienia otuliny rezerwatu. Zgodnie z § 3 rozporządzenia Nr 23/2006 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 lutego 2006 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Jamy” (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. Nr 34 poz. 540) wyznacza się otulinę rezerwatu o powierzchni 11,63 ha, w skład której wchodzi tereny znajdujące się w zarządzie Nadleśnictwa Jamy, oznaczone w ewidencji gruntów jako działka ewidencyjna: nr: 195/14, obręb ewidencyjny Gubiny, co zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Jamy na lata 1997-2006, oznacza oddział 47Aa. Plan ochrony dla (...) rezerwatu przyrody zawiera informacje, o których mowa w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm.), w tym wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej. Na mocy ww. artykułu ustawy brak jest podstaw prawnych do wskazywania obszaru otuliny w planie ochrony rezerwatu, która została wyznaczona w akcie prawnym ustanawiającym rezerwat przyrody „Jamy”. Jednocześnie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, informację o istnieniu otuliny dla ww. rezerwatu przyrody zawarł w § 8 przedmiotowego projektu planu ochrony, w którym to podaje, że „nie wprowadza się ustaleń do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogóźno, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, w zakresie rezerwatu przyrody i jego otuliny, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych”, a także w uzasadnieniu do przedmiotowego projektu zarządzenia. W pkt. 2 pisma Nadleśnictwa Jamy odniesiono się do nieuwzględnienia w projekcie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy” możliwości zbioru nasion sosny, dębu i buka w drzewostanie zachowawczym, w oddziale 36df. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy nie wskazał w przedmiotowym projekcie planu ochrony możliwości zbioru ww. nasion w podanym pododdziale, gdyż wyznaczenie miejsc zbioru nasion z terenu rezerwatu będzie rozpatrywane

na podstawie wniosków indywidualnych, w oparciu o przepisy ustawy o ochronie przyrody, mając na uwadze wpływ tych zbiorów na przedmiot ochrony rezerwatu przyrody.

Obwieszczeniem z dnia 22 czerwca 2011 r., znak: WPN.6202.35.2011.NG, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwość składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11, art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) i rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 roku w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794). Nie zgłoszono uwag w związku z udziałem społeczeństwa.

W rezerwie nie wskazano miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, jak również nie przewidziano udostępnienia rezerwatu dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i sportowych. W zarządzeniu nie zawarto informacji dot. obszarów i miejsc udostępniania dla celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz sposobu ich udostępniania, gdyż w granicach rezerwatu „Jamy” brak jest wód stojących i płynących. Nie wskazano także obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych. Udostępnianie rezerwatu przyrody w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zgody na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 ustawy o ochronie przyrody, na wniosek zainteresowanej strony. Wydanie stosownej decyzji na prowadzenie ww. czynności gwarantuje nadzór nad ich rodzajem i metodyką.

Strategicznym celem rezerwatu jest zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego buczyny pomorskiej, występującej na granicy jej naturalnego zasięgu oraz właściwie wykształconych naturalnych zbiorowisk zespołu grądu subkontynentalnego. Dodatkowo dla przedmiotowego rezerwatu przyrody wyznaczono otulinę. Nie zidentyfikowano zagrożeń zewnętrznych mogących negatywnie wpływać na ww. cele ochrony. Rezerwat przyrody znajduje się w zwartym kompleksie leśnym. W latach poprzednich rezerwat podlegał zabiegom gospodarczym. Do roku 1996 dokonano podsadzeń i dolesień luk w drzewostanach rezerwatu, a także rozpoczęto przebudowę drzewostanu w wydzieleniach 45i, 46d, 67a, 68a rębnią częściową (IIb). W wyniku tych prac odnowiono na gniazdach dęba i buka. Obecnie znaczne zagęszczenie w istniejących kępach może powodować uszkodzenie istniejących odnowień, zarówno wprowadzonych sztucznie, jak i naturalnych. W celu ochrony przedmiotowych odnowień, właściwych dla zidentyfikowanych zespołów leśnych, w planie ochrony przewidziano zabiegi regulujące ich zagęszczenie.

Uchylenie zarządzenia nr 20/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jamy” (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 108, poz. 1387) jest niezbędne z uwagi na konieczność uwzględnienia uwag Ministra Środowiska przesłanych pismem z dnia 28 grudnia 2010 r., znak: DP-074-49/59840/10/GD. W związku z powyższym usunięto zapisy dotyczące spraw uregulowanych w ustawie o ochronie przyrody, tj. udostępniania rezerwatu w celu badań naukowych, odpowiednio za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (określone w art. 15 ust. 1 pkt. 24 ustawy o ochronie przyrody) oraz rozszerzono § 2 zarządzenia, precyzyjnie określając przyrodnicze i społeczne uwarunkowania realizacji celu ochrony przedmiotowego rezerwatu przyrody. W przedmiotowym planie ochrony, zgodnie z uwagami Ministra Środowiska uściślono zakres i sposób prowadzenia działań z zakresu ochrony czynnej.